

voor de afgevaardigden uit Indië een uitzonderingspostie schied.

Zij zou eigenlijk de meening doen post vallen: in Indië mag men wel het gezag van de Schrift aanlasten en in Nederland niet.

Maar er is meer.

De Indische predikanten zijn natuurlijk in Nederland beroepbaar. Ware Indië aangaande „de kwestie“ niet te vertrouwen, dan zouden de Indische predikanten, die hier door een kerk worden begeerd, zich aan een bijzondere examinate in zake hun rechtzinnigheid moeten onderwerpen.

En dat niet alleen.

Het besluit der Synode, dat alom zal worden toegezien, dat geen dwalingen als die van Dr. G. binnensluipen, geldt ook voor Indië. Onder de kerken, waaraan van dit alles kennis zou worden gegeven, worden de Indische afzonderlijk genoemd.

Het kerkverband noodzaakt alzoo onze Indische kerken met die uit het moederland één en dezelfde gedragslijn te volgen.

Wij moeten, gelijk tot heden, op onze kerken in Indië aan kunnen.

Wij bidden dan ook de broeders aldaar de bijzondere leiding des Heiligen Geestes toe.

— Voorlichting.

Men moge verwijten, dat zij, die er meer van wisten, over het geheel niet vroeg genoeg ons Gereformeerde volk hebben voorgelicht, men zal er zeker niet over klagen, dat er na de Synode niet genoeg voorlichting komt.

Voor eerst verscheen afzonderlijk bij den uitgever Kok de bundel, waarin het dogmatisch-exegetisch rapport en zowel de dogmatisch-exegetische als de kerkrechtelijke conclusies voorkomen. Jammer, dat door een vergissing ook het kerkrechtelijk rapport zelf er niet in is opgenomen en dat, ofschoon het althans voor de uitgave der Acta was afgesproken, de citaten in een vreemde taal, voorkomend in het dogmatisch-exegetisch rapport, niet zijn vertaald.

Dan verrijkte Prof. G. Ch. Aalders ons met zijn bekende exegetische studie: De Exegese van Gen. 2 en 3 en de bestissing der Synode van Assen. Helder en zelfs voor niet wetenschappelijke, die niet schrikken voor een paar vreemde woorden, bevattelijk, leent zij zich als een uitstekende gids door de duisternis van exegetische problemen. Zij kwam uit bij denzelfden uitgever.

Insgelijks de Open Brief, die op last der Synode door Dr. J. Thijs is opgesteld, geassisteerd door

De Ploos van Amstel van Steenwijk en Prof. Ridderbos en aan alle kerken is gezonden. Hij geeft een scherpzinnige analyse van de ingebrachte bezwaren en ontzenuwt die op alleszins loffelijke wijze.

Hoewel wij hierna niet beweren, dat er nog geen brochure bij kan, kan men over deze voorlichting tevreden zijn.

Al deze uitgaven zijn tegen een lagen prijs verkrijgbaar gesteld, zoodat verwacht mag worden, dat ieder belijdend en catechiseerend lid onzer kerken ze aanschaffte.

Aan het verzoek om dezelfde stof nog eens in ons blad te verwerken, kunnen wij niet voldoen.

Het zou niet alleen den schijn hebben, alsof wij het geleverde werk, dat zoo voortreffelijk is, nog wilden verbeteren, maar tegen het belang van een doeltreffende arbeidsverdeling ingaat.

De veel en vaak ook terecht geloopte efficiency zou door ons niet worden toegepast.

Wij rekenen het tot de taak van onze wettelijke pers om bezwaren, welke na de Synode zijn opgeworpen en moeilijkheden, welke zich sinds hebben voorgedaan, onder de oogen te zien en daarover naar vermogen licht te laten schijnen.

— De spin.

De vorige week vingden wij ons artikel over „het recht van inkvisitie“ aldus aan:

„Wanneer wij zeggen, dat aan de kerk het recht van inkvisitie toekomt, zal dit misschien sommigen met verwondering vervullen.

En als wij er geen verklaring aan toevoegden, zou dit een niet onsmakelijk kluitje kunnen worden voor liberale, neutrale en schismatische pers.

Mogelijk maakt men het na de nadere verklaring er toch wel van.

Zoo iets valt nooit van te voren te bepalen. Terwijl wij dit schreven — wij willen er wel eerlijk voor uitkomen — dachten wij zeker niet in de laatste plaats aan den Kerknieuws-redacteur van de „N. R. C.“

Het „zoo zijn onze manieren“ heeft hij al te dikwijls gezongen, dan dat de deum oryan niet in onze ooren zou zijn blijven hangen.

Natuurlijk maakte hij geen melding van de enkele zinnen, hierboven aangehaald, waarmee wij ons artikel inleidden.

Die mochten eens misverstand bij zijn lezers wegnemen!

„Dan viel heel zijn boutade in het water!“

En ja hebt niet maar zoo direkt een andere bij de hand!

met de voorstelling, dat deze wereld aan den duivel zou zijn overgeleverd. Juist omgekeerd, het volk van Israël had van zijn profeten geleerd, dat de wereld in haar geheel, de wereld, als onverbreekelijke eenheid gezien, God toebehoorde. Niets kon Zijn raad breken; hoog en rustig zat Hij daar boven de wolken, en wie had Zijn wil wederstaan? Wel mocht binnen de grenzen van het geschapen leven de duivel zijn spel spelen en tot op zekere hoogte ook invloed oefenen ten kwade, maar er was toch geen sprake van, dat God hem het „regiment“ zou hebben overgelaten. Evenwel — zoo wordt dan verder geredeneerd — men is aan deze hoogstaande leer van den éénen, onweerstaanbaren God, niet trouw gebleven. Het dualisme bracht het bederf. De overtuiging groeide, dat de duivel de wereldheerscher was, de overste van deze wereld; en dat „deze wereld“ dus aan den duivel overgelaten was; hij regeerde daarin en beschikte over haar als over zijn wettig, hem toegewezen, domein. Met name in het evangelie van Johannes, zoo zegt men dan, komt deze voorstelling voor den dag; en de drie boven reeds genoemde teksten uit het Evangelie van Johannes moeten dan als bewijssplaats dienst doen. En zoo werd de weg gebaad tot dergelijke voorstellingen, die in het gnosticisme gretig ingang vonden.

Ja, men gaat nog verder, en weet hier heel precies, hoe alles in zijn werk gegaan is.

Het heet, dat we hier een kruising van perzische en griekse gedachten en ideeën moeten zien. Van perzische — want uit het Parsisme, de religie der Perzen, komt reeds de donker gekleurde, prediking van het dualisme naar u toe; er is een tegenstelling tusschen den god van het goede en dien van het kwade. En daar tegenover staan dan ook griekse invloeden — de dualistisch gedachte tegenstelling tusschen de stoffelijke en de niet-stoffelijke wereld. Daaruit zou dan ontstaan zijn die wel bij uitstek pessimistische, gnostische, wereldbeschouwing, die de wereld van beneden, de stoffelijke wereld, als verdorven beschouwde, en die ze besloten zag in de macht van demonischen wellust en ongodelijken wil tot kwaad.

Niet, dat men zeggen wil, dat het Evangelie van Johannes reeds met volle bewustheid dien kant uit wil. O neen. Het heeft alleen maar de brug geslagen, naar men meent, tot deze pessimistisch-dualistische duivelverklaring. Het Evangelie van Johannes zelf worstelde nog, naar men meent te weten — het worstelde nog met de dubbele voorstelling: die van vroeger en die van later. Het „dualisme“ van Johannes moge in de praktijk harder woorden aandurven en krasser vonnis over deze wereld vellen dan dat van Paulus, — maar als het op de theorie aankomt, dan (zoo beweren sommigen) is het veel minder belijdend en wordt lang niet zoo scherp uitgewerkt. Johannes is dan de man, die tusschen zijn verschillende, uiteenlopende „stemmingen“ geen eenheid zien kan, en die dan ook meer dualistisch voelt tegen zijn wil, dan dat hij zoo denkt met zijn wil; het waren meer de anderen, die wat in hem

De liberale Kerknieuws-redacteur ontdekt hier iets tragisch en ziet daar tragiek.

Voortus zou zeggen: krokodillentranen.

Wij werden door zijn (n.l. des liberalen Kerknieuws-redakteurs) geschrijf herinnerd aan de oude spreuk, dat waar de bij honig uit puurt, de spin venijn uitzuigt.

Gedurende heel het verloop van de kwestie-Geelkerken heeft de spin (alias Kerknieuws-redacteur „N. R. C.“) al in zijn muf en stoffig liberaal hoekje gezeten.

Telkens vloog ze op een vliegje of mugje af en zoog het leeg.

Ze is er echter niet dik en vet van geworden.

Of zonder beedspraak: de man heeft erg weinig invloed geoefend op de publieke opinie.

Hij leende zichzelf tot handlanger van den lister, maar het baatte hem niet.

Het is de vraag, of de spin wel één afgedwaald Gereformeerd vliegje in haar web heeft kunnen vangen.

De Gereformeerden zijn nog al voor de zuiverheid.

Zien zij een spin, dan grijpen zij heel gauw naar den ragebol.

Eén ding bewonderen wij in u, o spin.

Al wordt gij er mager bij, gij toont taal geduld.

Of moeten wij zeggen: een doctrinaire (spinnig) koppigheid?

Om even de spinnekopstaal te spreken: daar zit een diepe tragiek in.

Wij zouden (hoewel geen Synodaal „inkvisiteur“) willen adviseeren: zoek een ander hoekje op, arm heest.

Maar 't is waar: gij schijnt Gereformeerd bloed het liefst te lusten.

HEPP

Corrigendum. Men gelieve „fiscatie“ op blz. 262 van het vorig nummer te vervangen door „fixatie“. Naar fiscatie van het dogma ziet het er onder ons gelukkig niet uit.

H.

LITERATUUR EN KUNST.

„Helmut Harringa“.

Na onze artikelenreeks over de oorzaken der ziekelijke verschijnselen in de moderne romankunst weer tot de bespreking van nieuw-verschenen boeken overgaande, wijzen we allereerst op een uit het Duitsch vertaald roman van den laatste tijd.

nog maar als een duister vermoeden leefde, hardop geleerd en gepropageerd hebben. Bij hem zelf is het nog meer een vage schemer, een duistere dreiging van sombere gedachten, die de vreemde en den vrede willen bekampen. Nu eens gelooft hij, omdat hij het zoo „ziet“, dat de wereld heel slecht is, en dat ze aan den duivel zonder pardon is overgegeven; en dan, ja, dan komt hij onder meer tot het neerschrijven van dat radikale woord: „overste dezer wereld“. Maar later breekt weer het licht door de wolken en komt hij er weer boven op; en dan klinkt het van dezelfde „wereld“: „alzo lief heeft God „de wereld“ gehad, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Men ziet het: Johannes zelf komt er nog al genadig af; het waren meer zijn discipelen, zijn lezers, die later het bederf inbrachten in de theologie.

Maar voor ons is de kwestie toch, ook zoo, nog ernstig genoeg, om er even bij stil te staan. Want als het waar zou zijn, dat in Johannes' geest twee tegenstrijdige leerstellingen woelden en worstelden, en dat de eene voorstelling de andere wilde verdringen, dan is hij voor ons niet meer de geïnspireerde van Gods Geest; dan is Hij ook geen trouw overleveraar van Christus' woord; immers, het treft, dat juist in Christus' mond tot drie maal toe deze titel: „overste de(z)er wereld“ gelegd wordt door den evangelist; en als hijzelf nu niet klaar is met deze dingen en nog tegen zichzelf verdeeld is, kan hij dan wel op betrouwbare manier ons verhalen, wat Christus ons geleerd heeft?

Neen, wij kunnen er geen vrede mee hebben, als Johannes de evangelist, een dubbele voorstelling op zijn geest laat inwerken, die dan onverzonden en onoverwonnen strijd voert in zijn geest. Let wel, dit is heel anders dan dat in hetzelfde boek, in denzelfden bijbel, in denzelfden geest, twee parallel loopende gedachten beide tegelijk worden erkend: gedachten, die wel voor ons begrip niet te vereenigen zijn, doch die elkaar niet uitsluiten, doch juist omgekeerd: elkander aanvullen. Zoo staat het b.v. er voor in den bijbel, als hij tegelijkertijd predikt, dat wij, menschen, besloten liggen onder een volmaakt soeverein bestel, dat over ons beschikte, eer wij het wisten, eer wij zelfs bestonden, en ook, dat wij voor ons doen en laten verantwoordelijk zijn. En evenzoo staat het geval, als de bijbel ons in veel andere dingen dwingt, twee dingen tegelijkertijd aan te nemen, die wij weliswaar als twee waarheden zien, maar die in God volkomen één zijn en daarom eigenlijk de keerzijde van dezelfde zaak zijn: waarheid en aanvulling-waarheid, om het eens heel gebrekkig te zeggen. — Maar zoo staat het niet in de kwestie, die ons nu bezig houdt. Het dualisme, in den boven aangegeven zin is geen aanvulling van de leer van Gods volstrekte opperheerschappij en alleen-heerschappij, maar is daarmee in openlijken strijd. Het is hier niet: het één EN het ander; maar hier geldt: het één OF het ander. En als het waar was, dat de latere lezers van Johannes' evangelie

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Over den Satan.

(De namen.)

Overste dezer wereld.

Drie plaatsen in den bijbel zijn er, waar aan den Satan de naam „overste dezer wereld“ wordt toegekend; en alle deze 3 plaatsen komen in hetzelfde boek voor: het evangelie van Johannes. Men leze: 12:31; 16:11; 14:30.

„Overste dezer wereld“

De naam kan licht tot misverstand aanleiding geven, en zal dat zeker doen bij wie verzuimt, zich omtrent het spraakgebruik van den bijbel voortaf degelijk en nauwkeurig tot nadenken te zetten.

Immers, men is zoo licht geneigd, uit dezen naam af te leiden, dat de bijbel aan den duivel een zeer groote macht toeschrijft. Ja, men heeft gemeend, dat hij erdoor als een soort van „Jegen-god“ werd gepredikt. Een „god“ van het kwade, die als concurrent tegenover den God van het goede stond. . . . Want, werd ook niet telkens en telkens weer in de Heilige Schrift God als de Overste van de wereld voorgesteld? Immers ja? Maar als dan naast dien goeden en heiligen Koning der wereld nog een andere overste der wereld optreedt, en dan een kwade, een booze, . . . dan was daarmee toch het dualisme in den bijbel ingedragen?

Het dualisme.

Wat — in dit verband — onder dezen naam wordt verstaan, laat zich gemakkelijk vermoeden.

Onder „dualisme“ verstaat men hier de leer, niet, dat er één allesbeheerschend God is, aan wien alles onderworpen is, en zonder wiens wil zich niets kan roeren of bewegen (ook de machten, die het kwade werken, niet), maar, dat er twee oer-beginselen, twee groot-machten zijn, en dan zoo, dat de één voor den ander niet onder doet en dat de één voor den ander niet behoeft te wijken: de macht van het goede, en daartegenover die van het kwade. Deze staan dus tegenover elkander niet als soeverein en (kwadwillig) onderdaan, doch als twee goden, als god en tegen-god. Twee soevereinen — ieder in eigen kring.

En heeft het er nu niet allen schijn van, alsof ook de bijbel dit dualisme aanhangt? Den eeuwigen God, Schepper van hemel en aarde, noemt hij Koning, Oppreker van al wat leeft. Maar als hij aan den Satan gelijkvuldenden titel schenkt (overste dezer wereld), wat is dit dan anders dan een toevallen aan de dualistische gedachte?

Men heeft dan ook niet nagelaten, in deze richting te spreken. De naam „overste dezer wereld“, zoo besluit men dan, is, gezien in het licht van de vroegere bijbel-sche, oud-testamentische prediking, niet minder dan een soort van ketterij te achten; hij is een droevig teeken van bederf in het christelijk denken. Oorspronkelijk — zoo gelooft men — leefde, in het Jodendom nog volstrekt

In den rege-
de productie
onze bedoel-
gen „leesta-
boeken mak-

Er zijn bi-
worden gen-
letterkunde-
leden sprak
roman van E-
in den gees-
ligt naar ons
te vermelden
getekend me-

Reeds en-
de Duitsche
kleur is ge-
lijke uitbe-
een scherpe
de geweldi-
der oorlogs-
natie zoo d-
niet weerge-
nog een, tro-
menschen e-
schen vertel-

Het is z-
romankunst-
de belichtin-
oorzaakt we-
verhoudinge-
een „bezett-
van de vern-
sinds den o-
dan is de be-
tisch, fel er-
leem van K-
gelezen doe-
Wahnschaffe-
op om ver-
rijke hulp: 3
met diepe d-
in tusschen
de schaduw-
dier-van-daa-
eten, rossig-
verantwoord-
Daarom ga-
ken uit. —
goede rom-
ligt er k-
voor zoove-

In het dual-
meester-evan-
nog met de z-
lossing, dan
ketterij opkw-
duivelprediki-
dat daar ligt
geloof te ver-
ming te hren-
of, — wat o-
mythologisch-
dorven was.
meer: het ge-
zijn openbar-
christendom
een vanzelfsp-
hannes' evan-
tusschen Chr-
reli“, ten slo-
heidonen: de
kamp volbre-
Wat moete-

Het eenvo-
moet beginne-
len dan dadel-
waar van „de
tweede, dat e-
Wat het es-
kan in den b-
ben. Maar w-
gesproken w-
niet in aanva-
van God is, n-
en aan vernie-
den val. I-
zij is „deze“
woordigen to-
kan worden -
als in 16:11
„deze“ werel-
van „de“ w-
„deze“ werel-
de eenige tekst
worden.

Weinu, ine-
van het begri-
er dan niets
kunnen den-
het „dualisme“
dachte aan e-
van recht. M-
wordt, is dit
ongerepte sel-
heit de dui-
bij geen were-